

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.009.02.2022

Pan
Arkadiusz Chęciński
Prezydent Miasta Sosnowca

Al. Zwycięstwa 20
41-200 Sosnowiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/067 – Usuwanie nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Sosnowcu ¹ , Al. Zwycięstwa 20, 41-200 Sosnowiec
Kierownik jednostki kontrolowanej	Arkadiusz Chęciński, Prezydent Miasta Sosnowca ² , od 2014 r. do nadal.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie składowaniu odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych. 2. Usuwanie odpadów niebezpiecznych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 do zakończenia kontroli
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piotr Jużków, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LKA/92/2022 z 12 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str.1)

---

¹ Zwany dalej: „Urzędem”.

² Zwany dalej: „Prezydentem”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, zwana dalej: „ustawą o NIK”

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miasta Sosnowiec⁵ w zakresie przeciwdziałania składowaniu odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W obowiązującym „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca⁶” ustalono wymagania dotyczące selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych, a na terenie Miasta utworzono Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów⁷ oraz miejsca selektywnej zbiórki odpadów zaliczanych do niebezpiecznych (baterie, elektrośmieci, leki przeterminowane). W okresie objętym kontrolą w Mieście prowadzono też kampanie edukacyjno-informacyjne, których elementem było zagrożenie związane z porzucaniem odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych oraz postępowanie z takimi odpadami.

Prezydent podejmował działania mające na celu eliminowanie zagrożeń spowodowanych nielegalnym składowaniem na terenie Gminy odpadów niebezpiecznych i w przypadku ich stwierdzenia wszczynał postępowania zmierzające do ich usunięcia.

W Urzędzie stosowano jednolite zasady postępowania na wypadek uzyskania informacji o porzuceniu na terenie Miasta odpadów, w tym uznanych za niebezpieczne. Obejmowały one przeprowadzenie oględzin przez pracowników Wydziału Ekologii i Gospodarki Odpadami⁸, ustalenie rodzaju porzuconych odpadów oraz podejmowanie czynności formalno-prawnych mających na celu ich usunięcie przez posiadacza odpadów lub władającego terenem. W uzasadnionych przypadkach – pracownicy Urzędu powiadamiali też o nielegalnym składowaniu odpadów niebezpiecznych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska⁹ i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Od momentu ujawnienia odpadów współpracowali też ze strażą pożarną, policją, prokuraturą i sądami w postępowaniach mających na celu wykrycie posiadacza odpadów oraz sprawcy zdarzenia.

W przypadku, gdy odpady znajdowały się na terenie należącym, bądź władanym przez Gminę, Urząd zlecał ich usunięcie uprawnionym do tego podmiotom, które gwarantowały prawidłowe ich usunięcie i zagospodarowanie.

Na dzień rozpoczęcia okresu objętego kontrolą¹⁰ w Urzędzie prowadzono pięć postępowań w sprawie porzucenia lub składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, które wstępnie zakwalifikowane zostały jako mogące mieć właściwości niebezpieczne¹¹. Żadne z powyższych postępowań nie zakończyło się jednak do dnia zakończenia kontroli, przy czym w dwóch przypadkach z uwagi na brak stosownej decyzji RDOŚ¹², a w trzech z uwagi na nie wykonanie przez właścicieli nieruchomości decyzji Prezydenta nakazującej posiadaczowi usunięcie odpadów, mimo nałożenia na nich grzywny i wszczęcia postępowań egzekucyjnych.

W latach 2019-2022 do Urzędu wpłynęło 20 zgłoszeń wskazujących na porzucenie lub składowanie odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Ostatecznie okazało się, że z odpady niebezpieczne występowały w 12 przypadkach,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zwane dalej: „Miastem” lub „Gminą”.

⁶ Przyjętym uchwałą Nr 589/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z 20 października 2020 r.

⁷ Zwany dalej „GPSZOK”.

⁸ Zwany dalej: „EiGO”.

⁹ Zwany dalej: „RDOŚ”.

¹⁰ 1 stycznia 2019 r.

¹¹ Po przeprowadzonych analizach okazało się, że tylko w jednym przypadku odpady te zaliczyć można do odpadów niebezpiecznych.

¹² Nieruchomości będące własnością Miasta.

a w wyniku podjętych przez Urząd działań w pięciu przypadkach posiadacze usunęli odpady niebezpieczne w terminie wyznaczonym przez Urząd, w dwóch wyznaczony przez Urząd termin do usunięcia odpadów w dniu zakończenia kontroli jeszcze nie upłynął, w trzech przypadkach, gdzie posiadaczem było Miasto, odpady zostały usunięte w 2021 r.¹³, a w dwóch przypadkach postępowania administracyjne jeszcze trwały.

W jednym z nich, dotyczącym odpadów niebezpiecznych zgromadzonych przy ul. Radocha, Miasto w latach 2020-2022 podejmowało próby pozyskania środków niezbędnych na ich usunięcie, wskazując jednocześnie, że nie jest w stanie sfinansować tego wydatku ze środków własnych, gdyż szacowany koszt tych działań wynosił 113,6 mln zł brutto.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przeciwdziałanie składowaniu odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych

1.1 Na terenie Miasta od 1 lipca 2013 r. znajdował się GPSZOK, który od 2017 r. nosił nazwę „Ekostacja Juliusz”. W punkcie przyjmowano: odpady wielkogabarytowe, poremontowe, zielone, sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne i zużyte opony z samochodów osobowych.

(akta kontroli str.351)

1.2 W okresie objętym kontrolą Urząd - zgodnie z obowiązującym „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca¹⁵” - zapewnił możliwość samodzielnego oddawania do GPSZOK przeterminowanych leków, chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Mieszkańcy mogli także samodzielnie oddawać przeterminowane leki do aptek, które uczestniczyły w ich zbiórce na terenie Gminy¹⁶. Miasto w specjalnie wyznaczonych punktach (obiektach użyteczności publicznej, sklepach, punktach sprzedaży, punktach serwisowych, stacjach benzynowych itp.) розміściło również pojemniki na zużyte baterie i akumulatory.

(akta kontroli str.363-370)

1.3 W § 24 *Regulaminu organizacyjnego*¹⁷ Urzędu określono, że w strukturze Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, do którego zadań należy m.in. współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska. W § 31 *Regulaminu* wskazano natomiast, że EiGO był właściwy do wydawania decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania, a także do prowadzenia kontroli przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie miasta w zakresie gospodarowania odpadami.

(akta kontroli str.356-361)

W Urzędzie funkcjonował *Rejestr skarg i wniosków*, zgodnie z którym do Urzędu w okresie objętym kontrolą wpłynęły cztery skargi dotyczące odpadów. Żadna z nich

¹³ 49 Mg za łączną kwotę 420,9 tys. zł.

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Uchwała Nr 589/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z 20 października 2020 r.

¹⁶ Adresy aptek uczestniczących w zbiórce przeterminowanych leków znajdowały się na stronie internetowej Urzędu: http://www.oldsosnowiec.pl/urząd/artykuly/k1,759,gospodarka_odpadami_komunalnymi/

¹⁷ Wprowadzony zarządzeniem nr 574 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 31 grudnia 2021 r. i zwany dalej: „Regulaminem”.

nie dotyczyła jednak odpadów niebezpiecznych. Dwie skargi dotyczyły działalności Referatu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, a dwie problemów związanych z segregowaniem i zbieraniem odpadów w workach. Urząd zapewnił także możliwość składania skarg za pośrednictwem skrzynki e-mail. Na wszystkie skargi pracownicy Urzędu odpowiedzieli bez zbędnej zwłoki.

(akta kontroli str.362)

1.4 W okresie objętym kontrolą Urząd prowadził działania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami, którymi objęto dzieci i młodzież w szkołach. Ponadto, jak wyjaśnił Prezydent, właściciele nieruchomości informowani byli o obowiązkach wynikających z ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁸ oraz o obowiązujących w Mieście zasadach gospodarowania odpadami. W ramach edukacji ekologicznej w placówkach przedszkolnych, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w placówkach użyteczności publicznej rozmieszczono pojemniki na baterie, w aptekach pojemniki do zbiórki przeterminowanych leków, w wybranych sklepach pojemniki do gromadzenia zużytych świetlówek, a także rozdawano mieszkańcom ulotki dotyczące prawidłowego segregowania odpadów. Na stronie internetowej Urzędu został też zamieszczony wykaz podmiotów zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych. Jak wskazał Prezydent, na terenie Gminy rozmieszczono 30 kontenerów na elektrośmieci, do których mieszkańcy wyrzucali wyeksploatowane urządzenia elektroniczne o małych gabarytach. Sprzęt, który nie mieścił się do kontenerów mieszkańcy mogli - korzystając ze strony internetowej: www.decydujesz.pl – po wypełnieniu formularza, oddać firmie, która odbierała go bezpośrednio z domu/mieszkania.

(akta kontroli str.12-13)

1.5 Pracownicy Urzędu byli w bieżącym kontakcie z Nadleśnictwem Siewierz. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden¹⁹ przypadek poinformowania przez to nadleśnictwo o nielegalnie składowanych odpadach na terenie zarządzanym przez Miasto. Odpady te nie były odpadami niebezpiecznymi.

(akta kontroli str.36)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Miasta w zakresie przeciwdziałania składowaniu odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W obowiązującym „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca” ustalono wymagania dotyczące selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych, a na terenie Miasta utworzono GPSZOK oraz miejsca selektywnej zbiórki odpadów zaliczanych do niebezpiecznych (baterie, elektrośmieci, leki przeterminowane). W Mieście prowadzono też kampanie edukacyjno-informacyjne, których elementem było zagrożenie związane z porzucaniem odpadów niebezpiecznych w miejscach do tego nieprzeznaczonych oraz postępowanie z takimi odpadami.

¹⁸ Dz.U. z 2022 r. poz.1297

¹⁹ Pismo z 20 marca 2020 r. w sprawie odpadów ujawnionych na działce 2851 obręb Zagórze.

2. Usuwanie odpadów niebezpiecznych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania

2.1 Zasady postępowania w przypadku porzucenia na terenie Gminy odpadów wykazujących właściwości niebezpieczne ustalone zostały w *Karcie Realizacji Zadania Obrony Cywilnej nr 5/1*, wprowadzonej Zarządzeniem nr 487/12 Prezydenta Miasta Sosnowca z 15 maja 2012 r.²⁰, a odpowiedzialność za jej stosowanie ciążyła na pracownikach wydziału EiGO. *Procedura* określała kolejne działania, jakie należało podjąć w związku z ww. przypadkami, począwszy od przyjęcia przez dyżurnego Centrum Kryzysowego zgłoszenia lub informacji o zagrożeniu, wydanie przez niego stosownych dyspozycji i zabezpieczenia terenu przez służby porządkowe, po zgłoszenie zagrożenia właścicielowi terenu i zgłoszenie zagrożenia do straży pożarnej, policji i prokuratury, podjęcie działań w trybie art. 26a ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach²¹ oraz zgłoszenie sprawy do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska²².

(akta kontroli str.276-277,342)

Obowiązki określone w art. 26 i art. 26a *ustawy o odpadach* zostały powierzone przez Prezydenta pracownikom wydziału EiGO. Zadania te zostały określone w § 31 pkt 2 *Regulaminu* oraz w zakresach czynności pracowników zatrudnionych we - wchodzącym w skład EiGO - Referacie Gospodarki Odpadami i Kontroli. Pracownicy ci byli przeszkoleni w zakresie niezbędnym do prawidłowej realizacji zadań wynikających z *ustawy o odpadach*. Brali też udział w posiedzeniach Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz branżowych szkoleniach²³.

Pracownicy EiGO po powzięciu informacji o nielegalnym składowaniu odpadów podejmowali działania zmierzające do ich usunięcia przez domniemanego posiadacza odpadów. Urząd wzywał go - na podstawie art. 26 ust. 1 *ustawy o odpadach* - do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania, a także wyznaczał termin ich usunięcia.

Przed wydaniem stosownej decyzji nakazującej, pracownicy Urzędu podejmowali działania mające na celu ustalenie prawnego posiadacza odpadów, a kiedy zebrany materiał dowodowy pozwalał na jego określenie, a ten mimo wezwania nie usuwał ich w wyznaczonym terminie, Urząd wydawał decyzję, w której nakazywał usunięcie odpadów.

W przypadku, kiedy Urząd nie był w stanie ustalić posiadacza odpadów, działania w zakresie jego ustalenia realizowano poprzez współpracę z policją i prokuraturą, które równolegle do działań Urzędu prowadziły dochodzenia mające na celu ustalenie sprawcy zdarzenia.

(akta kontroli str.3-9,15)

2.2 Według stanu na dzień 1 stycznia 2019 r., tj . przed okresem objętym kontrolą, Gmina posiadała na swoim terenie pięć zidentyfikowanych przypadków porzucenia lub składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, które na etapie zawiadomienia Urzędu zakwalifikowane zostały jako mogące wykazywać właściwości niebezpieczne. Po przeprowadzonych analizach okazało się, że tylko w jednym przypadku odpady te zaliczyć można do odpadów niebezpiecznych. Mimo to, odpady te nie zostały usunięte do zakończenia kontroli. I tak:

²⁰ Zwana dalej: „*Procedurą*”.

²¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 699 ze zm., zwana dalej: *ustawą o odpadach*.

²² Zwany dalej: „RDOS”.

²³ Gospodarka odpadami w 2021 r., podstawowe wymagania, decyzje, ewidencja i sprawozdawczość, omówienie najnowszych zmian w przepisach oraz sygnalizacja planowanych zmian 24 kwietnia 2021 r., Egzekucja decyzji związanych z obowiązkiem usunięcia odpadów 26 marca 2021 r., Problemy odpadowe 4 czerwca 2020 r.

1. W dniu 6 maja 2002 r. stwierdzono, że przy ul. Mikołajczyka porzucono około 8000 m³ odpadów mułu węglowego. Jak wyjaśnił Prezydent, teren, na którym zmagazynowane zostały te odpady należał do Gminy, a nakaz usunięcia odpadów z terenów, które były we władaniu Gminy, zgodnie z art. 26 ust. 3 *ustawy o odpadach* powinien wydać RDOŚ. Postępowanie administracyjne w sprawie nakazu usunięcia ww. odpadów było prowadzone przez Miasto od 2002 r. Najpierw w tej sprawie decyzją nakazującą usunięcie odpadów wydał Prezydent, a następnie Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach unieważniło ją, ze względu to, że wydano ją osobie niebędącej stroną postępowania. Następnie SKO postanowieniem z 21 stycznia 2008 r. wyłączyło Prezydenta od załatwienia przedmiotowej sprawy i wskazało Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza jako właściwego do jej rozpatrzenia. Prezydent Dąbrowy Górniczej ostatnią decyzję w tej sprawie wydał 10 października 2010 r. wskazując Gminę jako właściwą do usunięcia odpadów. Wskutek odwołania wniesionego przez Prezydenta decyzja ta została uchylona przez SKO. W związku ze zmianą *ustawy o odpadach* Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza 26 marca 2013 r. przekazał sprawę do RDOŚ, który najpierw 25 lutego 2014 r. wydał decyzję umarzającą postępowanie, a następnie 25 listopada 2014 r. wydał decyzję nakazującą Prezydentowi usunięcie odpadów. Miasto odwołało się od tej decyzji do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, który decyzją z 30 kwietnia 2015 r. GDOŚ stwierdził nieważność decyzji RDOŚ z dnia 25 lutego 2014 r., a decyzją z 22 maja 2015 r. uchylił zaskarżoną decyzję w całości i umorzył w tej sprawie postępowanie organu I instancji.

Mimo odwołania RDOŚ, GDOŚ decyzją z 28 lipca 2015 r. utrzymał w mocy swoją decyzję z 30 kwietnia 2015 r. stwierdzającą nieważność decyzji RDOŚ z dnia 25 lutego 2014 r. W efekcie RDOŚ 23 listopada 2015 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie usunięcia odpadów z rejonu ul. Mikołajczyka w Sosnowcu, a ostatnią czynnością w tej sprawie były oględziny miejsca składowania odpadów jakie miały miejsce 12 grudnia 2017 roku. Do dnia zakończenia kontroli sprawa nie została jednak rozpatrzona przez RDOŚ.

(akta kontroli str. 74-179)

2. Dnia 23 grudnia 2015 r. ujawniono, że przy ul. Brynicznej zmagazynowano 25 Mg odpadów zmieszanych, których nie udało się sklasyfikować jednoznacznie przy pomocy kodów odpadów. Miasto 25 stycznia 2016 r. wszczęło postępowanie w tej sprawie, które zakończono wydaniem 29 października 2019 r. decyzji nakazującej dzierżawcy usunięcie ww. odpadów. Równolegle, od 12 września 2016 r. Miasto prowadziło postępowanie w tej sprawie wobec właściciela tego terenu. Postępowanie to zakończyło się wydaniem mu 19 lipca 2018 r. decyzji nakazującej usunięcie odpadów. Zgodnie z opinią biegłego sądowego z 25 lipca 2016 r. ww. odpady wykazywały właściwości niebezpieczne. Odpadów nie usunięto jednak do dnia zakończenia kontroli, mimo że dnia 2 marca 2020 r. Prezydent wydał postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia. Z uwagi na brak reakcji ze strony właściciela nieruchomości, Miasto wszczęło postępowanie egzekucyjne, które do dnia zakończenia kontroli nie zostało zakończone.

(akta kontroli str. 325)

3. Dnia 22 kwietnia 2016 r. do Urzędu wpłynęła informacja o zgromadzeniu przy ul. Kujawskiej odpadów nie wykazujących właściwości niebezpiecznych²⁴. Miasto wszczęło postępowanie 28 kwietnia 2017 r., które zakończone zostało

---

²⁴ 17 01 07 – zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanoego

wydaniem 11 maja 2018 r. decyzji nakazującej usunięcie odpadów. Decyzja ta nie została jednak wykonana, a wskutek zmiany właściciela terenu, na którym zgromadzono odpady, wszczęto 20 kwietnia 2021 r. kolejne postępowanie - zakończone wydaniem 13 lipca 2021 r. decyzji nakazującej usunięcie odpadów. W związku z niewykonaniem także i tej decyzji, Prezydent wydał dnia 3 czerwca 2019 r. postanowienie o nałożeniu na nowego właściciela nieruchomości grzywny²⁵ w celu przymuszenia. Z uwagi na brak reakcji z jego strony, Miasto wszczęło postępowanie egzekucyjne, które do dnia zakończenia kontroli nie zostało zakończone.

(akta kontroli str.278-281, 325-326)

4. Dnia 30 stycznia 2017 r. Urząd otrzymał informację, że na nieruchomości gminnej przy ul. Plonów/Stawowej zgromadzone zostały odpady w postaci konarów i pni drzew, przyzmi ziemi zmieszanej z asfaltem, gruzem betonowym i kostką brukową. W związku z powyższym Urząd podjął czynności mające na celu ustalenie władającego nieruchomością, którym okazał się Miejski Zakład Usług Komunalnych²⁶. Ze względu na to, Prezydent skierował 22 czerwca 2018 r. akta sprawy do RDOŚ celem podjęcia działań w trybie art. 26 ust. 3 ustawy o odpadach, a ten 16 lipca 2018 r. zawiadomił o wszczęciu postępowania w sprawie wydania nakazu usunięcia odpadów z ww. terenu, stanowiącego własność Gminy Sosnowiec. Z korespondencji pomiędzy Urzędem a RDOŚ z 18 października 2021 r. wynika, że konary i pnie nie stanowią odpadu, lecz materiał do sprzedaży, a przyzmy z mieszaniną ziemi, asfaltu, betonu i kostki brukowej stanowią materiał do ponownego wykorzystania (zabudowy) w ramach zadań statutowych MZUK. Postępowanie prowadzone przez RDOŚ do dnia zakończenia kontroli nie zostało zakończone.

(akta kontroli 180-184,326)

5. Dnia 6 lipca 2018 r. wpłynęła do Urzędu informacja, że przy ul. Suchej, zgromadzone zostały w nieokreślonej ilości odpady nie wykazujące właściwości niebezpiecznych²⁷. Postępowanie w tej sprawie wszczęto 13 maja 2019 r., a w trakcie oględzin ustalono, że odpady nie wykazywały właściwości niebezpiecznych. Postępowanie zakończyło się wydaniem 19 listopada 2019 r. decyzji nakazującej posiadaczowi usunięcie odpadów, a w związku z niewykonaniem tej decyzji, Prezydent wydał dnia 14 kwietnia 2021 r. postanowienie o nałożeniu na właściciela nieruchomości grzywny w celu przymuszenia. Z uwagi na brak reakcji ze strony właściciela nieruchomości, Miasto wszczęło postępowanie egzekucyjne, które do dnia zakończenia kontroli nie zostało zakończone.

(akta kontroli str. 54-55, 325-326, 331)

W latach 2019-2022 Urząd zidentyfikował 20 przypadków porzucenia lub składowania odpadów - mogących wykazywać właściwości niebezpieczne - w miejscach do tego nieprzeznaczonych, w tym cztery w 2019 r., cztery w 2020 r., osiem w 2021 r. oraz cztery w 2022 r. W ośmiu przypadkach po przeprowadzonych oględzinach lub badaniach okazało się, że odpady te nie wykazywały właściwości niebezpiecznych, gdyż były odpadami remontowymi i komunalnymi²⁸. W pozostałych 12²⁹

---

²⁵ W wysokości 5.000 zł.

²⁶ Zwany dalej: „MZUK”.

²⁷ 20 01 01- papier i tektura, 20 01 02 – szkło, 20 01 10 – odzież, 20 01 11- tekstylia, 20 01 39 – tworzywa sztuczne, 20 01 40 – metale, 20 02 01- odpady ulegające biodegradacji, 20 03 01- niesegregowane odpady zmieszane.

²⁸ 17 09 04- odpady z budowy, 17 01 07 – zmieszane odpady z betonu i z gruzu, 16 01 03 – zużyte opony

²⁹Trzy w 2019 r., trzy w 2020 r., cztery w 2021 r., dwa w 2022 r.

przypadkach po przeprowadzonych analizach stwierdzono, że odpady te mają właściwości niebezpieczne³⁰. W wyniku działań Urzędu:

- w pięciu przypadkach posiadacze usunęli odpady niebezpieczne w terminie wyznaczonym przez Urząd;
- w dwóch przypadkach wyznaczony przez Urząd termin do usunięcia odpadów niebezpiecznych w dniu zakończenia kontroli jeszcze nie upłynął;
- w trzech przypadkach, w 2021 r. Gmina jako posiadacz, w oparciu o art. 26 ust. 1 *ustawy o odpadach*, usunęła łącznie 49 Mg odpadów o kodzie 16 81 01*³¹ z miejsca ich składowania³².
- w jednym przypadku odpadów niebezpiecznych³³ strona odwołała się od decyzji;
- w jednym przypadku³⁴ trwają czynności mające na celu ustalenie posiadacza odpadów, których przebieg opisano szczegółowo w punkcie 2.4 nin. wystąpienia pokontrolnego

(akta kontroli str. 325-332)

Spośród 8 przypadków, w odniesieniu do których stwierdzono, że odpady nie mają właściwości niebezpiecznych, pięciu posiadaczy usunęło odpady we wskazanym przez Urząd terminie, a w trzech przypadkach – w dniu zakończenia kontroli - wyznaczony przez Urząd termin do usunięcia odpadów jeszcze nie upłynął.

W 14 przypadkach spośród 20 wyżej wymienionych Urząd pozyskał informacje o porzuconych lub składowanych na terenie Miasta odpadach, które mogą stwarzać zagrożenie, od Straży Miejskiej, w dwóch przypadkach z Wydziału Zarządzania Kryzysowego, w dwóch od osób prywatnych oraz po jednym od Policji i WIOŚ.

(akta kontroli str.324, 331-332)

Zadania w zakresie usuwania odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich magazynowania wykonywał MZUK, który przysyłał do Urzędu informację o ilości usuniętych odpadów przekazując comiesięczną fakturę, z wyszczególnieniem pozycji dotyczących tzw. nielegalnych wysypisk. W latach 2019-2021³⁵ łączna ilość usuniętych odpadów komunalnych wynosiła 199 Mg, tj. 80 Mg w 2019r., 83 Mg w 2020 r. oraz 36 Mg w 2021 r.

(akta kontroli str.255-275,304,307-323)

2.3 W wyniku badania dokumentacji pięciu³⁶ spraw dotyczących ujawnienia w okresie objętym kontrolą odpadów wykazujących właściwości niebezpieczne stwierdzono, że pracownicy wydziału EiGO każdorazowo dokonywali oględzin miejsca porzucenia lub nielegalnego składowania odpadów oraz podejmowali działania zmierzające do ustalenia ich charakteru. W przypadku braku możliwości ich sklasyfikowania, pracownicy wydziału EiGO zawiadamiali prokuraturę lub WIOŚ, a te zlecały specjalistyczne badania. W trzech przypadkach³⁷ Gmina usunęła odpady,

³⁰ 17 06 05*- materiały konstrukcyjne zawierające azbest, 16 81 01*- odpady wykazujące właściwości niebezpieczne.

³¹ Odpady wykazujące właściwości niebezpieczne.

³² 23 czerwca 2021 r. z Ul. Baczyńskiego, 21 sierpnia z ul. Kresowej oraz 3 listopada 2021 r. z ul. Naftowej, przy czym na odpady te składało się m.in. 21 pojemników typu mauser wypełnionych opakowaniami po rozpuszczalnikach i farbach oraz beczki oznaczone napisem „olej napędowy”.

³³ Ul. Mikołajczyka.

³⁴ Ul. Radocha.

³⁵ Łącznie 348 lokalizacji 175 lokalizacji w 2019 r., 77 lokalizacji w 2020 r., 53 lokalizacje w 2021 r., 43 lokalizacje w 2022 r. (do 31 marca).

³⁶ Ul. Baczyńskiego, ul. Kresowa, ul. Sobieskiego, ul. Grenadierów oraz ul. Naftowa.

³⁷ 23 czerwca 2021 r. z ul. Baczyńskiego, 21 sierpnia z ul. Kresowej oraz 3 listopada z ul. Naftowej.

a w dwóch pozostałych przypadkach ujawnionych w lutym i marcu 2022 r. posiadacze odpadów zabezpieczyli je i zobowiązali się do ich usunięcia oraz poinformowania o tym pracowników EiGO. Do dnia zakończenia kontroli nie upłynął czas wyznaczony przez Urząd do usunięcia odpadów, a pracownicy EiGO prowadzili bieżącą korespondencję z posiadaczami tych odpadów.

(akta kontroli str.53,57-69,324)

2.4 W trzech przypadkach wystąpienia w związku z porzuconymi w okresie objętym kontrolą odpadami niebezpiecznymi bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, Prezydent pisemnie powiadomił RDOŚ³⁸. W dwóch przypadkach - dotyczących odpadów z ul. Baczyńskiego i z ul. Kresowej - Gmina usunęła odpady³⁹ a w jednym przy ul. Radocha odpady – do dnia zakończenia kontroli nie zostały usunięte⁴⁰.

(akta kontroli str.186-188)

W dniu 23 lipca 2019 r., w związku ze zgłoszeniem przez Straż Miejską magazynowania odpadów niebezpiecznych, przy ul. Radocha pracownicy EiGO przeprowadzili oględziny tego terenu, a następnego dnia wezwali użytkowników nieruchomości, tj. użytkownika wieczystego oraz prowadzącego tam działalność gospodarczą przedsiębiorcę - jako domniemanych posiadaczy odpadów - do niezwłocznego ich usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do ich magazynowania.

Jak wyjaśnił Prezydent, przy współpracy z Komendą Miejską Policji, Wydziałem do Walki z Przestępczością Gospodarczą w Sosnowcu, Prokuraturą Okręgową w Katowicach i Sądem Rejonowym w Sosnowcu, od momentu ujawnienia odpadów Urząd prowadził postępowania wyjaśniające w celu wykrycia posiadacza odpadów oraz sprawcy zdarzenia. Dwukrotnie podejmował też działania mające na celu oszacowanie kosztów usunięcia ww. odpadów na podstawie art. 26a ust. 3 *ustawy o odpadach*.

W 2019 r. firma REMONDIS MPGO Sosnowiec Sp. z o.o.⁴¹ przedstawiła informację dotyczącą kosztów usunięcia, transportu i utylizacji odpadów niebezpiecznych zmagazynowanych na terenie przy ul. Radocha 4, przy czym koszt usunięcia odpadów w marcu 2020 r. oszacowano na 11 542,3 tys. zł brutto. Jednocześnie ww. spółka poinformowała, że w związku z sytuacją wynikającą z epidemii COVID-19 możliwym terminem rozpoczęcia realizacji tej usługi był koniec 2020 r., bowiem priorytetem dla spalarni był odbiór odpadów z regularnych kontraktów, a bieżące moce przerobowe instalacji są mocno ograniczone.

Po uzyskaniu ww. wyceny, Gmina wystąpiła do NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz Ministra Klimatu i Środowiska⁴² o dofinansowanie usunięcia odpadów zgromadzonych przy ul. Radocha, lecz nie udało się jej uzyskać dofinansowania.

We wrześniu 2020 r. na ww. terenie doszło do pożaru, w wyniku którego część odpadów została zniszczona. Prezydent Miasta Sosnowca - na podstawie art. 26a ust. 5 *ustawy o odpadach* - wydał decyzję określającą warunki udostępnienia terenu przez władającego działkami⁴³, na których składowano odpady, celem usunięcia odpadów powstałych po pożarze.

³⁸ Pismo z 13 lutego 2020 r. ul. Radocha, 16 września 2020 r. ul. Baczyńskiego oraz 26 października 2020 r. ul. Kresowa

³⁹ Opakowania po farbach i rozpuszczalnikach, beczki oznaczone napisem „olej napędowy” w obu przypadkach naczepy wypełnione pojemnikami typu mauser.

⁴⁰ Ok. 1000 pojemników typu mauser oraz 200 beczek odpadów chemicznych

⁴¹ Której 100% udziałów stanowi własność Gminy Sosnowiec.

⁴² Zwany dalej: „MKiŚ”.

⁴³ Użytkownik wieczysty.

W grudniu 2020 r. Gmina wystosowała do firmy REMONDIS MPGO Sosnowiec Sp. z o.o. ponowne zapytanie ofertowe w celu oszacowania kosztów usunięcia odpadów oraz pozostałości po pożarze. W marcu 2021 r. spółka ta oszacowała wartość takiej usługi na 113 607 tys. zł brutto. Na tej podstawie, w czerwcu 2021 r. Gmina ponownie wystąpiła do NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz MKiŚ o dofinansowanie usunięcia odpadów zgromadzonych przy ul. Radocha, lecz ponownie takiego dofinansowania nie uzyskała. WFOŚiGW z uwagi na skalę procederu nielegalnego składowania odpadów na terenie województwa śląskiego poinformował, że pula środków przeznaczona na ten cel w 2021 r. została wykorzystana.

W styczniu 2022 r. ponownie wybuchł kolejny pożar a w lutym Gmina wystąpiła do NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz MKiŚ o dofinansowanie. W celu oszacowania kosztów Prezydent 7 lutego 2022 r., wydał decyzję o udostępnieniu terenu oraz określił w niej termin udostępnienia nie dłuższej niż do dnia 31 grudnia 2023 r. Decyzja ta określała również warunki udostępnienia terenu, celem usunięcia przez Urząd odpadów powstałych po pożarze ze stycznia 2022 r. W dniu 1 lutego 2022 r. Urząd wszczął postępowanie w celu wydania decyzji nakazującej usunięcie ww. odpadów z terenu przy ul. Radocha. Dnia 25 kwietnia 2022 r. Sąd Rejonowy w Sosnowcu powiadomił Urząd, iż nadal nie ujawniono posiadacza odpadów, a sprawa jest w toku.

(akta kontroli str.54,67-72)

2.5 W okresie objętym kontrolą tylko w 2021 r. w trzech postępowaniach przetargowych Prezydent zlecił usługę polegającą na usunięciu⁴⁴ odpadów niebezpiecznych z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania.

Zlecenia te dotyczyły zmagazynowanych nielegalnie - przy ul. Kresowej, ul. Naftowej i ul. Baczyńskiego - odpadów, których posiadaczem było Miasto, a wybór wykonawcy odbył się na podstawie postępowań przetargowych⁴⁵, które przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami o zamówieniach publicznych, wewnętrznymi procedurami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych oraz z uwzględnieniem wymagań dotyczących wykonawców tego rodzaju usług, określonych w *ustawie o odpadach* oraz ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych⁴⁶. We wszystkich postępowaniach w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia oraz w umowach Gmina określiła konieczność potwierdzenia usunięcia odpadów oraz metodę⁴⁷ ich unieszkodliwienia.

W 2021 r. wybrane firmy usunęły:

- 23 czerwca 2021 r. 24,8 Mg odpadów o kodzie 16 81 01* za kwotę 207,6 tys. zł,
- 21 sierpnia 2021 r. 19 Mg odpadów o kodzie 16 81 01* za kwotę 150,1 tys. zł
- 3 listopada 2021 r. 5,7 Mg odpadów o kodzie 16 81 01* za 63,2 tys. zł.

Do każdej umowy Gmina spisała protokoły zdawczo-odbiorcze, w których potwierdziła prawidłową realizację zadania. Każdorazowo Miasto zapłaciło wynagrodzenie w wysokości określonej w umowie.

2.6 W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek usunięcia odpadów w trybie wykonania zastępczego, tj. na zasadach określonych w art. 26 *ustawy o odpadach*. Nie doszło też do konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów ze względu na zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

⁴⁴ Miasto usunęło odpady na podstawie art. 26 ust. 1 *ustawy o odpadach* w trzech przypadkach, w których od powzięcia informacji o składowaniu do momentu ich usunięcia minęło 86 dni, 284 dni oraz 307 dni.

⁴⁵ Postępowania o udzielenie Zamówienia Publicznego: WZP.271.1.54.2021.MT przy ul. Kresowej, WZP.271.02.559.2021 przy ul. Naftowej oraz WZP.271.1.36.2021.MT przy ul. Baczyńskiego.

⁴⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 756 ze zm.

⁴⁷ D-10 – przekształcenie termiczne oraz inny proces gdy właściwości oraz ich skład na to pozwalały

(akta kontroli str.54)

2.7 W latach 2019-2021 Miasto z własnego budżetu sfinansowało wydatki związane z usunięciem odpadów niebezpiecznych z miejsc nieprzeznaczonych od ich składowania za łączną kwotę 420,9 tys. zł. Ponadto, jak wyjaśnił Prezydent, Gmina w okresie objętym kontrolą skorzystała z dofinansowania w wysokości 451,2 tys. zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁴⁸ przeznaczając te środki na usunięcie 1 434,766 m² płyt azbestowych.

(akta kontroli str.16)

2.8 Prezydent wskazał że do głównych przeszkód w wykonywaniu działań podejmowanych w trybie art. 26a ustawy o odpadach, należał brak środków finansowych na ten cel. Ustawodawca wprowadzając ww. regulację z jednej strony zobowiązał właściwy organ do podejmowania działań polegających na usunięciu odpadów, a z drugiej nie wskazał źródeł finansowania tych działań. Działania te były bardzo kosztowne, często sięgały kilkuset tysięcy złotych. Na etapie konsultacji zmian w ustawie o odpadach przedstawiciel Gminy proponował wprowadzenie zapisu dotyczącego finansowania w 100% z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, co pozwoliłoby na niezwłoczne usuwanie odpadów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska.

(akta kontroli str.17)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Na dzień rozpoczęcia okresu objętego kontrolą⁴⁹ w Urzędzie prowadzono pięć postępowań w sprawie porzucenia lub składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, które wstępnie zakwalifikowane zostały jako mogące mieć właściwości niebezpieczne⁵⁰. Żadne z powyższych postępowań nie zakończyło się jednak do dnia zakończenia kontroli, przy czym w dwóch przypadkach z uwagi na brak stosownej decyzji RDOŚ⁵¹, a w trzech z uwagi na nie wykonanie przez właścicieli nieruchomości decyzji Prezydenta nakazującej posiadaczowi usunięcie odpadów, mimo nałożenia na nich grzywny i wszczęcia postępowań egzekucyjnych.

W latach 2019-2022 do Urzędu wpłynęło 20 zgłoszeń dotyczących porzucenia lub składowania odpadów - mogących wykazywać właściwości niebezpieczne – w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Ostatecznie okazało się, że odpady niebezpieczne występowały w 12 przypadkach, a w wyniku podjętych przez Urząd działań w pięciu przypadkach posiadacze usunęli odpady niebezpieczne w terminie wyznaczonym przez Urząd, w dwóch wyznaczony przez Urząd termin do usunięcia odpadów w dniu zakończenia kontroli jeszcze nie upłynął, w trzech przypadkach, gdzie posiadaczem było Miasto, odpady zostały usunięte w 2021 r.⁵², a w dwóch przypadkach postępowania administracyjne jeszcze trwały.

W jednym z nich, dotyczącym odpadów niebezpiecznych zgromadzonych przy ul. Radocha 4, Miasto w latach 2020-2022 podejmowało próby pozyskania środków niezbędnych na ich usunięcie, wskazując jednocześnie, że nie jest w stanie

⁴⁸ Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa: V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów Działanie: 5.2 Gospodarka odpadami dla Poddziałanie: 5.2.1 Gospodarka odpadami ZIT

⁴⁹ 1 stycznia 2019 r.

⁵⁰ Po przeprowadzonych analizach okazało się, że tylko w jednym przypadku odpady te zaliczyć można do odpadów niebezpiecznych.

⁵¹ Nieruchomości będące własnością Miasta.

⁵² 49 Mg za łączną kwotę 420,9 tys. zł.

sfinansować tego wydatku ze środków własnych, gdyż szacowany koszt tych działań wynosił 113,6 mln zł brutto.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, odstępuje od formułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, 29 lipca 2022 r.

Kontroler
Piotr Jużków
St. inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....